

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курортологія

Освітня програма «Терапія та реабілітація»

Спеціалізація І7.01 Фізична терапія

Спеціальність І7 Терапія та реабілітація

Галузь знань І Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Курортологія
Освітня програма	Терапія та реабілітація
Спеціалізація (за наявності)	I7.01 Фізична терапія
Спеціальність	I7 Терапія та реабілітація
Галузь знань	I Охорона здоров'я
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	1-2/1-4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП).

Метою курсу є формування у студентів системи знань про курортологію як галузь медицини, що вивчає лікувальні природні фактори, санаторно-курортні методи терапії та їх використання у реабілітації, а також розвиток навичок впровадження цих методів у професійну практику..

Цілі навчання:

- 1. Ознайомлення з теоретичними основами курортології:**
 - Вивчення історії становлення та розвитку курортології як науки.
 - Ознайомлення з лікувальними природними факторами (кліматотерапія, бальнеотерапія, грязелікування, озокеритотерапія).
 - Розгляд фізіологічного впливу природних лікувальних факторів на організм.
- 2. Формування знань про санаторно-курортне лікування:**
 - Ознайомлення зі структурою санаторно-курортної системи в Україні та світі.
 - Вивчення показань і протипоказань для направлення пацієнтів на санаторно-курортне лікування.
 - Розгляд ролі курортології в реабілітації пацієнтів із хронічними захворюваннями та після травм.
- 3. Оволодіння методами курортної терапії:**
 - Навчання застосуванню кліматотерапії, бальнеотерапії, грязелікування та інших методів у реабілітаційній практиці.
 - Ознайомлення з дозуванням і принципами безпечного використання природних лікувальних факторів.
 - Використання сучасного обладнання для санаторно-курортного лікування.
- 4. Розвиток практичних навичок з планування та реалізації реабілітаційних програм:**

- Розробка індивідуальних реабілітаційних планів із використанням курортологічних методів.
 - Навчання моніторингу стану пацієнта під час курортного лікування.
 - Вивчення ефективності санаторно-курортної терапії для різних категорій пацієнтів.
- 5. Розуміння ролі курортології у профілактиці захворювань:**
- Аналіз можливостей курортології для профілактики захворювань і підтримання здоров'я населення.
 - Вивчення впливу санаторно-курортного лікування на якість життя пацієнтів.
 - Розгляд програм профілактики професійних захворювань із використанням природних факторів.
- 6. Підготовка до роботи у міждисциплінарній команді:**
- Ознайомлення з взаємодією спеціалістів різних профілів (лікарів, фізичних терапевтів, ерготерапевтів) у санаторно-курортній практиці.
 - Навчання комунікації з пацієнтами для мотивації їх до участі у програмах санаторно-курортної реабілітації.
- 7. Оцінка ефективності курортологічних методів:**
- Вивчення методів аналізу ефективності санаторно-курортного лікування (шкали оцінки функціонального стану, якість життя, об'єктивні показники).
 - Навчання внесенню коректив у реабілітаційні програми на основі результатів лікування.

Очікувані результати:

Після завершення курсу студенти зможуть:

- Визначати показання до санаторно-курортного лікування для пацієнтів із різними захворюваннями.
- Розробляти та впроваджувати індивідуальні реабілітаційні програми із застосуванням методів курортології.
- Оцінювати ефективність лікування та вносити корективи в реабілітаційний процес.
- Використовувати курортологічні методи для профілактики захворювань і покращення якості життя.
- Працювати у мультидисциплінарній команді для забезпечення комплексного підходу до терапії та реабілітації.

Курс забезпечує ґрунтовну підготовку спеціалістів у галузі фізичної реабілітації із акцентом на використання природних лікувальних факторів.

Компетентності.

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня
- Здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини
- Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії

- Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів

Програмні результати навчання.

1. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями
2. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності
3. Реалізовувати програми фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення
4. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу; вибирати методи та засоби збереження життя

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин			
			лекції	семинарські	самостійна робота	разом
1.	Теоретичні основи курортології	<ul style="list-style-type: none"> • Історія розвитку курортології: основні етапи становлення науки. • Визначення та поняття курортології: місце в системі медицини та реабілітації. • Основні природні лікувальні фактори: їх властивості та вплив на організм (клімат, мінеральні води, лікувальні грязі). • Роль курортології у профілактиці, лікуванні та реабілітації захворювань. 	2	2	11	15
2	Лікувальні природні фактори та їх застосування	<ul style="list-style-type: none"> • Кліматотерапія: види кліматів і їх терапевтичний вплив на організм. • Бальнеотерапія: класифікація мінеральних вод і методи їх застосування (ванни, питне лікування). • Грязелікування (пелоїдотерапія): властивості лікувальних грязей, їх типи та методи використання. • Озокеритотерапія та парафінотерапія: вплив на організм і техніка застосування. 	2	2	11	15
3	Санаторно-курортна терапія	<ul style="list-style-type: none"> • Організація санаторно-курортного лікування: структура санаторіїв, обладнання, персонал. • Показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування. • Програми лікування в санаторіях для пацієнтів із хронічними захворюваннями (серцево-судинні, 	2	2	11	15

		опорно-рухового апарату, дихальної системи). <ul style="list-style-type: none"> Сучасні підходи до інтеграції фізичної терапії та курортології. 				
4	Методики курортології у фізичній реабілітації	<ul style="list-style-type: none"> Використання природних факторів у фізичній реабілітації після травм та операцій. Поєднання курортологічних методів із кінезіотерапією та фізіотерапією. Особливості застосування курортологічних методів у реабілітації пацієнтів із хронічними захворюваннями. Роль фізичної терапії в покращенні ефективності санаторно-курортного лікування 	2	4	9	15
5	Профілактика захворювань за допомогою курортології	<ul style="list-style-type: none"> Курортологічні методи у профілактиці професійних захворювань. Використання природних лікувальних факторів для зміцнення імунітету. Роль кліматотерапії у зниженні ризику загострення хронічних захворювань. Санаторно-курортна профілактика у дітей, підлітків і людей похилого віку. 	2	4	9	15
6	Оцінка ефективності курортологічного лікування	<ul style="list-style-type: none"> Методи оцінки впливу природних факторів на організм пацієнта. Критерії ефективності санаторно-курортного лікування: функціональні показники, якість життя, довгострокові результати. Моніторинг стану пацієнтів під час лікування: шкали функціональної оцінки, лабораторні та інструментальні методи. Роль зворотного зв'язку з пацієнтами для вдосконалення програм лікування 	2	4	9	15
Всього			12	18	60	90

4. Система оцінювання курсу

Поточний контроль проводиться на семінарському занятті за виступ та виконання письмового завдання (за необхідності) здобувачем вищої освіти. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та

відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 30 балів.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання (проєкт)	10
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Критерії поточного оцінювання.

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію

наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійною роботою.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Здобувач вищої освіти опрацює питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pro) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 8 балів.

Підготовка індивідуального проєкту.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 10 балів.

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль є підсумковим оцінюванням результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 50 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Оцінювання за підсумковий семестровий контроль відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка множиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за підсумковий контроль формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) 1 теоретичне запитання (15 балів);
- 2) знання дефініції (5 балів);
- 3) розв'язування тестових завдань (15 балів: 5 тестів по 3 бали кожен) та вирішення практичного завдання (15 балів).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (30 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pro) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання +

усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо здобувач вищої освіти не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за наступною шкалою.

Університетська шкала	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	Оцінка ECTS
90-100	відмінно	зараховано	A
80-89	добре		B
70-79			C
60-69			D
50-59	задовільно		E
25-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано	FX
0-24	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)		F

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається на семінарських заняттях. Як правило, оцінювання повинне відбуватися на кожному занятті. Оцінювання відбувається у 100-бальній шкалі. В кінці семестру, за допомогою засобів електронного журналу виводиться (автоматично) середній бал за усі отримані оцінки і за усі види робіт. Максимальний бал за поточний контроль складає 50 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бабов К. Д., Дмитрієва Г. О., Тихохід Л. В., Гавловський О. Д. Лікувально-оздоровчий туризм – сучасний стан та перспективи розвитку // Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2019. – №2 (92). – С. 4–10. 2. Бабов К. Д., Дмитрієва Г. О., Тихохід Л. В., Гавловський О. Д. Лікувально-оздоровчий туризм – сучасний стан та перспективи розвитку // Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2019. – №2 (92). – С. 4–10. 	

3. Бабова І. К., Рожков В. С. Аналіз послуг ранньої санаторної реабілітації у санаторно-курортних закладах Одеської області // Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2019. – №1 (91). – С. 4–9.
4. Бабова І. К., Рожков В. С. Аналіз послуг ранньої санаторної реабілітації у санаторно-курортних закладах Одеської області // Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2019. – №1 (91). – С. 4–9.
5. Кравець О. М., Рябев А. А. Курортологія: підручник. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с.
6. Кушнірук Ю. С. Рекреація та курортологія: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2012. – 200 с.
7. Лисак Г. А., Рибак С. Б., Качмар Н. В., Кректун Б. В. Рекреаційні ресурси та курортологія. – Львів: [видавництво], 2017. – 128 с.
8. Малахова С. М., Черепок О. О., Волох Н. Г. Курортологія та курорти України: навчальний посібник для самостійної роботи студентів. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. – 120 с.
9. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

Корисні посилання:

Фізична та реабілітаційна медицина в Україні

Цей ресурс надає інформацію про науково-дослідні установи України, які займаються реабілітаційним лікуванням, включаючи курортологію. Він містить дані про провідні інститути та їхні напрямки діяльності у сфері фізичної та реабілітаційної медицини.

<https://kurort.gov.ua/novini/fizichna-ta-reabilitatsijna-medsina/>

Методичні рекомендації "Курортологія"

Цей PDF-документ містить методичні рекомендації для вивчення курортології, включаючи теми фітотерапії та апітерапії в курортній практиці. Ресурс буде корисним для студентів та фахівців, які цікавляться сучасними методами лікування на курортах.

<https://eprints.kname.edu.ua/57041/1/2020%20302%D0%9C%20%D0%9C%D0%92%20%D0%9F%D0%97%20%D0%B8%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%20%D1%80%D0%B0%D0%B1%20%D0%9A%D1%83%D1%80%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%202020.pdf>

Навчальний посібник "Основи курортології"

Цей посібник від Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка охоплює базові поняття курортології та її застосування в медичній практиці. Ресурс корисний для студентів та фахівців у сфері фізичної реабілітації.

<https://fr.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/osnovy-kurortolohii.pdf>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра терапії, реабілітації та морфології 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 103 (вхід з вул. В.Чорновола). тел. (0342) 59-61-57 e-mail: ktrim@pnu.edu.ua тел. (034-2) 59-61-57
Викладач	Лапковський Едуард Йосипович
Контактна інформація викладача	eduard.lapkovskyi@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності базується на ряді документів, положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none">• Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника• Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника• Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника• Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника• Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: переглянути .
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до графіка відпрацювань . Також, за умов наявності вільного часу у викладача, можливо узгодити час відпрацювання пропущеного заняття поза встановленим графіком. Здобувач вищої освіти повинен підготувати пропущену тему, відповідно до силабусу.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про

	порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Ознайомитися із положенням можна за ПОКЛИКАННЯМ .
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за ПОКЛИКАННЯМ .
Додаткові бали	Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки: 2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру. 2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни. 1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за ПОКЛИКАННЯМ .

Викладач: Стівбан Микола Петрович